

Leergang Energietransitie & MBA

Verduurzaming van de industrie

19 september 2024

1

Agenda

Victor van Ahee

Advocaat / Counsel Energy & Industry

ahee@vandoorne.com

01 Achtergrond en doel

02 Emissiereductie

03 Energiebesparing

04 Steunmaatregelen

05 Barrières

06 Ontwikkelingen

2

Achtergrond & Doel

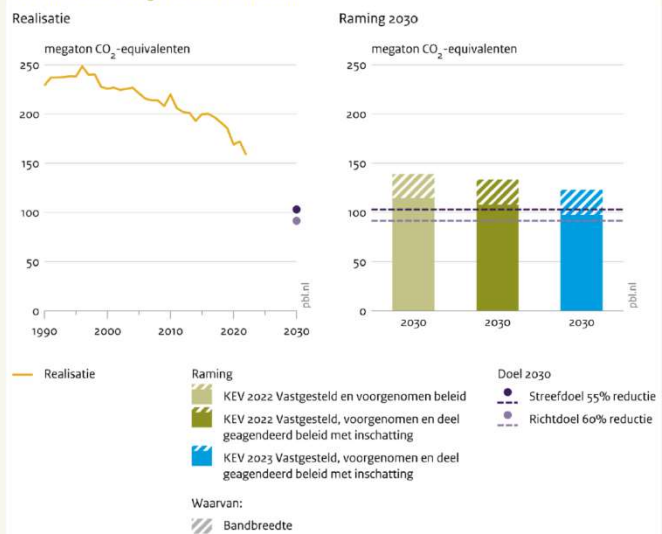

3

Achtergrond

NL Sector	1990	2022	+/-
Industrie	87	49,8	-42,8 %
Elektriciteit	39,6	30,7	-22,5%
Mobiliteit	33,3	29,6	-11,1%
Landbouw	33	24,4	-26,1%
Gebouwde omgeving	29,7	19,6	-34%
Landgebruik	6,2	4,4	-29%
Totaal (MtCO₂eq)	222,9	158,4	-30,8%

Nationale broeikasgasemissie en doelen

4

Achtergrond

Bindende verplichtingen	2030	2050	Opmerkingen
Art. 2 Klimaatwet en art. 2 en 4 EU Klimaatverordening	- 55%	nettonul	CO2 emissiereductie. Negatieve emissies na 2050.
Art. 30c EU-ETS	-	0 rechten	Afbouw tot 0 in 2040; -5% per jaar.
Art. 4 EED	11,7%	-	Energiebesparingsdoel
Art. 3 RED III	42,5%	-	Aandeel hernieuwbare energie in: - totaal energieverbruik.
Art. 15a RED III	49%	-	- gebouwde omgeving
Art. 22a RED III	42%	-	Aandeel 'RFNBO' in industrie

5

Doel

In kaart brengen van het kader voor MBA's in de energietransitie, zoals:

- wettelijke verplichtingen,
- juridische mogelijkheden en
- problemen in de praktijk.

6

Emissiereductie

Take-aways

- Steeds ontwikkelend pakket aan EU- en NL-maatregelen
- Rode draad, met verschillende tinten rood
- Let goed op details en infasering van regels
- Hoge risico's/sancties
-

Van Doorne

Leergang Energietransitie en MBA's

19-9-2024 7

7

EU-Emissions Trading System (ETS)

Emissievergunning vereist voor het exploiteren van een broeikasgasinstallatie (art. 16.5 Wm) – incl. EEZ-mijnbouwinstallaties

Emissievergunninghouder **monitort** CO₂-emissies (op basis van een vooraf goedgekeurd monitoringsplan) en **rapporteert** elk jaar (uiterlijk 31 maart) in een geverifieerd emissieverslag de CO₂-emissies

Emissievergunninghouder moet uiterlijk 30 september **emissierechten inleveren** ter hoogte van emissies vanaf haar rekening bij de Nederlandse Emissieautoriteit

- Hoewel de ETS-richtlijn (2003/87/EC) is geïmplementeerd in de Wet milieubeheer werkt de Monitoring, Rapportage en Verificatie-Verordening rechtstreeks;
- ETS werkt met drempelwaarden (bijv. in MW of tonnages) – die kunnen per land verschillen (in NL in het Besluit Emissiehandel)
- Boete ad EUR 100 per emissierecht (+ publicatie in Staatscourant)
- Ambtshalve vaststelling
- Gratis rechten afhankelijk van prestatie installatie (aantal en benchmark)
- Biomassa niet meer uitgezonderd bij berekening 20MW-drempel – tenzij totale installatie op minstens 95% biomassa stookt
- Geldt ook voor luchtvaart (CORSA) en zeevaart

The price of emissions allowances in Europe

Cost per tonne of carbon dioxide produced

Source: Data provided by Mott MacDonald (EU and UK Emissions Trading Scheme prices (first December contracts). UK ETS prices exclude Carbon Price Support. Due to rounding, this table is not suitable for download.

EMBER

Van Doorne

Leergang Energietransitie en MBA's

19-9-2024 8

8

ETS 2

Het is vanaf 1 januari 2025 verboden om zonder vergunning van het bestuur van de emissieautoriteit de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen activiteiten uit te oefenen.

- ETS wordt uitgebreid met verbranding van brandstoffen in gebouwen, wegvervoer en overige sectoren.
- Inleverplicht niet bij exploitanten installatie (bij de uitstoot), maar bij de leveranciers van de brandstof (*gereguleerde entiteiten*) – koppeling met belastingwetgeving:
 - Uitslaan tot verbruik (*Wet op de accijns*)
 - Belastingplichtige onder de Wet belasting op milieugrondslagen
- Vergunningplicht voor gereguleerde entiteiten – ook als er geen emissierecht hoeven te worden ingeleverd – dan enkel monitoren en rapportage
- Geen drempelwaarde voor deelname
- Andere emissierechten dan ETS-rechten (en andere waarde)
- Voor leveringen aan ETS-bedrijven hoeven geen emissierechten te worden ingeleverd
- Nederland past opt-in toe op nagenoeg alle sectoren (incl. mobiliteit, landbouw en defensie). Visserij en glastuinbouw (nog) niet.

2025	Start monitoring en rapportage
2027	Start veilingen en emissiehandel
2028	Inleveren rechten over 2027

nea
Nederlandse Emissieautoriteit
Dutch Emissions Authority

Van Doorne

Leergang Energietransitie en MBA's

19-9-2024 9

9

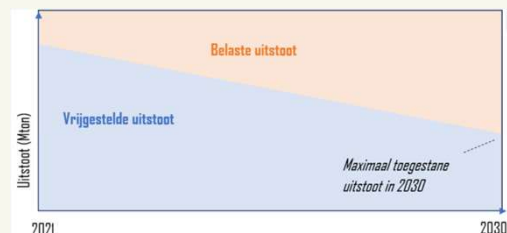
CO₂-heffing industrie (H. 16b Wm)

Van toepassing op **industriële installatie** = broeikasgas-installatie, lachgasinstallatie of afvalverbrandingsinstallatie (Wet belasting milieugrondslag)

Emissievergunninghouder **monitort** CO₂-emissies (op basis van een industrieel monitoringsplan) en **rapporteert** elk jaar (uiterlijk 31 maart) in een industrieel emissieverslag de CO₂-emissies

Op 1 oktober moet **belastingaangifte** worden gedaan (emissies – dispensatierechten) * tarief = CO₂-heffing

- Belastingmaatregel gekoppeld aan Wm
- Dispensatierechten worden elk jaar (minder) toegekend aan industriële installaties
- Handel in dispensatierechten is mogelijk, maar binnen beperkte periode (1 mei – 31 augustus)
- CO₂-heffing voor ETS-installaties geldt pas als ETS-prijs onder een jaarlijks vast te stellen bedrag vallen (2024: € 86,32)
- Heffing vindt dus pas plaats als onvoldoende dispensatierechten beschikbaar zijn en de ETS-prijs lager is dan de CO₂-heffing (als het een ETS-bedrijf is)

nea
Nederlandse Emissieautoriteit
Dutch Emissions Authority

Van Doorne

Leergang Energietransitie en MBA's

19-9-2024 10

10

Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)

Van toepassing op **Importeurs** van specifieke goederen (met hoge carbon footprint)

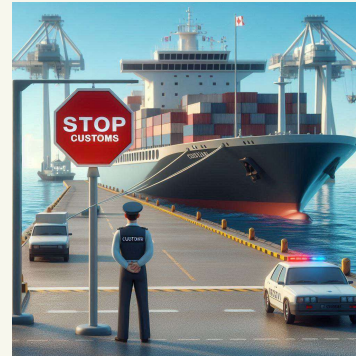

Importeurs doen jaarlijks een **geverifieerde aangifte** over geïmporteerde goederen (en hun CO₂-impact)

Afrekening over CO₂-import met **CBAM-certificaten**

- Koolstofgrensheffing voor bepaalde goederen:
 - IJzer, staal, cement, meststoffen, aluminium, elektriciteit en waterstof
- Ieder importeur moet een toelating aanvragen (boven EUR 150)
- Over 2024 en 2025 alleen rapporteren, vanaf 2026 CBAM certificaten inleveren
- Uitzondering voor landen waar een vergelijkbare koolstofheffing bestaat
- Prijs CBAM-certificaat gekoppeld aan weekprijs ETS
- Minimaal saldo verplicht – terugkoopverplichting overheid

nea
Nederlandse Energieautoriteit
Dutch Energy Authority

11

Energiebesparing

Take-aways

- Inventariseer verplichtingen (en wiens verplichtingen die zijn)
- Inventarisatie altijd aanbevolen
 - ook al is het om te weten waar je nog aan moet voldoen
 - voor strategische planning (onderhoud / contractonderhandelingen)

12

Energiebesparingsplicht

Artikel 5.15 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) – van toepassing op nagenoeg alle MBA's uit hoofdstuk 3 Bal

Artikel 3.84 Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) – van toepassing op bestaande bouw (woonfuncties uitgezonderd)

Alle maatregelen ter verduurzaming van het energiegebruik met een terugverdientijd van ten hoogste vijf jaar worden getroffen.

Onder deze maatregelen worden verstaan:

- energiebesparende maatregelen;
- maatregelen voor het jaarlijks produceren van hernieuwbare energie op of aan de gebruiksfunctie tot ten hoogste het jaarlijks energiegebruik van de energiedrager van de gebruiksfunctie; en
- maatregelen voor het vervangen van een energiedrager die leiden tot een lagere emissie van kooldioxide.

Verplichting geldt niet:

het energiegebruik van de [gebruiksfunctie/MBA] in enig kalenderjaar kleiner is dan 50.000 kWh aan elektriciteit en 25.000 m³ aardgasequivalenten;

bij gebouwgebonden maatregel: tijdelijke bouw (max twee jaar), minder dan 4 maanden per jaar gebruik, of gebouw dat wordt onteigend. – of indien gebruiksfunctie ex. 3.84 Bal; of

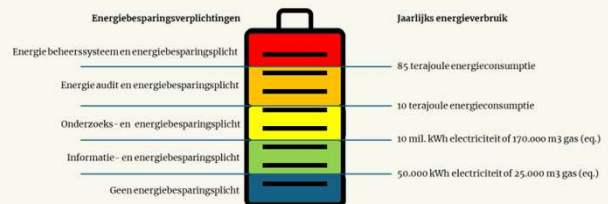
voor de gebruiksfunctie / MBA alleen gebruik wordt gemaakt van hernieuwbare energie die wordt opgewekt op [of aan de gebruiksfunctie/de locatie van de MBA]

13

Energiebesparingsplicht (2)

- Wie:
 - 'degene die de activiteit uitvoert' (art. 2.10 Bal) of 'de eigenaar van het bouwwerk' of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het treffen van voorzieningen aan dat bouwwerk'
 - Huur/verhuur; single-tenant/multi-tenant, ROZ/Triple-net;
- Wat:
 - Erkende maatregelenlijst (art. 5.19 en Bijlage XIV Omgevingsregeling);
 - Aanvullende onderzoeksplicht bij grootverbruik (art. 5.15 Bal);
 - Energie audit (10 TJ+) of EBS (85 TJ+) – Energie-efficiëntie richtlijn (2023/1791) (Wet uitvoering EU-handelingen energie-efficiëntie)
- Wanneer:
 - Elke vier jaar een onderzoek of energie-audit;
 - Terugverdientijd wordt verhoogd naar 7 jaar ([Kamerbrief Min. EZK d.d. 4 juni 2024](#))

14

Steunmaatregelen

Take-aways

- Subsidies maar ook afnamestimulans
- Complexe regelgeving
- Let op voorwaarden (voorbereiding projecten)

15

RED III

Aanjagen van markten door afnameverplichtingen en commercialisatie van biobrandstoffen

Afnameverplichting waterstof (RFNBO) in de industrie moet in 2030 42% zijn en in 2035 60%.

- Nu ca. 1%
- Lobby om ontheffing (art. 22 bis RED III)
- Hoge eisen aan RFNBO:
 - Temporele correlatie
 - Geografische correlatie
 - Additionaliteit

Emissiereductie eenheden (ERE's) - voorheen Hernieuwbare Brandstof Eenheden (HBE's)

- Leveranciers van brandstof aan de markt hebben jaarverplichting
- Naleving via inleveren ERE's
- Surplus ERE's kan worden verhandeld
- Niet tevens meer te verhandelen als 'Scope 3-rechten'

2026 (?)

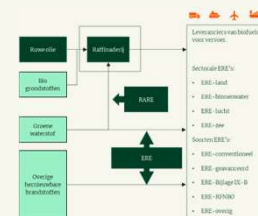
Bijmengverplichting groen gas
Op te nemen in Wm – consultatie eind 2023

- 1,1 bcm (billion cubic meters) in 2030
- 3,8 MtCO₂ besparing in 2030
- Verplichting rust op energieleveranciers

Recentste update in Kamerbrief 9 februari 2024

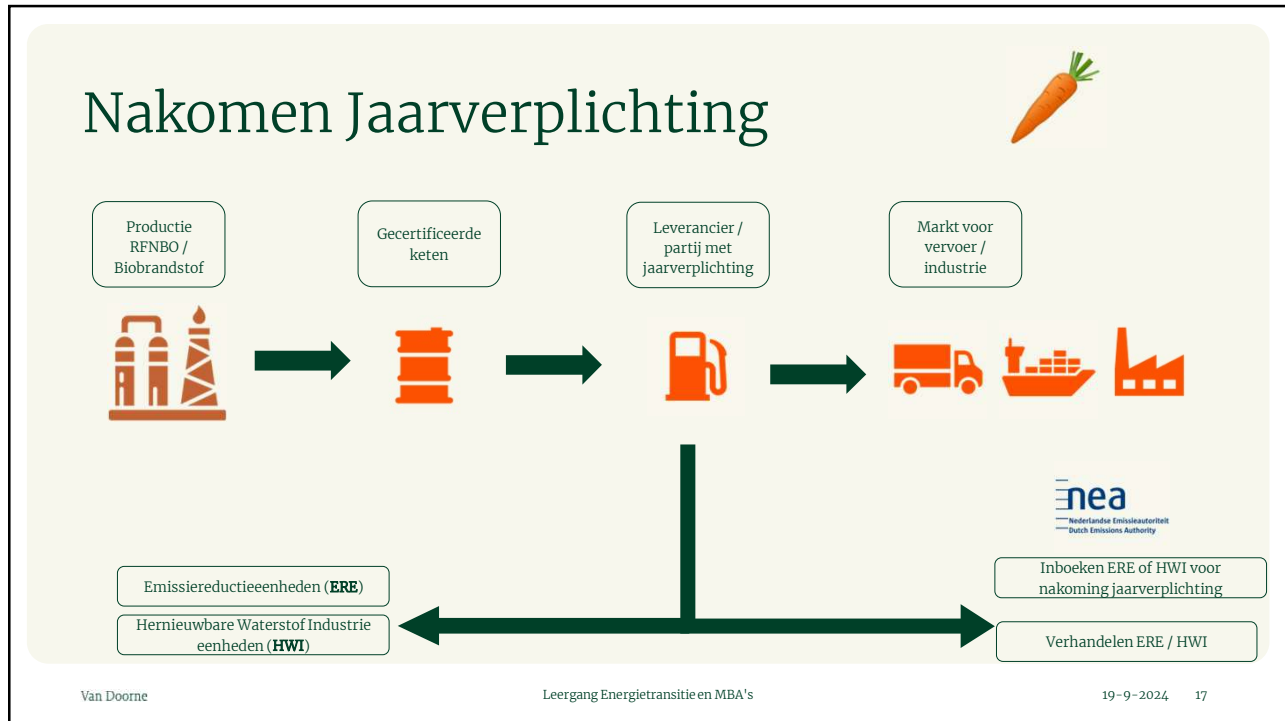
2026 (?)

Raffinage reductie eenheden (RARE)

Implementatiewetgeving tot wijziging Wm ligt bij de Raad van State – wijzigingen Besluit energie vervoer en Regeling energie vervoer volgt nog.

16

17

SDE++

- Exploitatiesubsidie voor onrendabele top voor verschillende categorieën (2023: € 8 mjd; 2024: € 11,5 mjd)
 - Hernieuwbare elektriciteit (zon op dak);
 - Hernieuwbaar gas (biogas)
 - Hernieuwbare warmte (elektrische boiler)
 - CO₂-arme warmte (bijv. restwarmte)
 - CO₂-arme productie (bijv. CCS)
- **Let op:**
 - Elk jaar nieuwe categorieën
 - In 2024 bijv. elektrificatie offshore platforms eruit, thermische opslag (HT) erin
 - Helpt aanvragen (in EUR) niet toegekend (door indieningsvereisten en haalbaarheid)
 - Hekjes (nu al) en Contracts for Difference (CfD) vanaf 2027(?)
 - Vereisten veranderen elk jaar (natuur-inclusieve PV op land)
 - Veel CBB-jurisprudentie over afwijzingen/intrekking (overdracht project of wijziging locatie)

Voorbeeld mechanisme vergoeding onrendabele top SDE++ bij Zon-PV z 1 MWp dakgebonden (niet-netlevering)

	Aanvragen	Toegekend	Reductie	E/tCO ₂
Biogas	257	1.368	0,45	201
Geothermie	10	1.397	0,53	130 – 180
Zon op dak	1.093	634	0,1	-144
CCS	4	2.046	0,6	220
Totaal	1.601	8.000	2,39	153

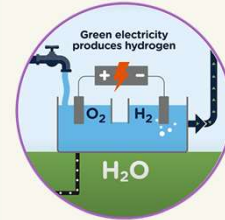
Van Doorne Leergang Energietransitie en MBA's 19-9-2024 18

18

Aanbodsubsidies

- Grootschalige productie volledig hernieuwbare waterstof (RFNBO) via elektrolyse
 - Electrolyser van min. 0,5 MW - investerings- en exploitatiesubsidie
 - Max. 80% investering vergoed, exploitatiesubsidie vergelijkbaar met SDE++
 - Subsidie-intensiteit max 1.000 E/mtCO₂, duur 5-10 jaar
 - Rangschikking / tender
- Breed scala aan subsidies en maatregelen beschikbaar (EIA, ISDE, [HorizonEurope](#), [Connecting Europe Facility](#))
- Geen onomkeerbare verplichtingen (staatssteunregels)

19

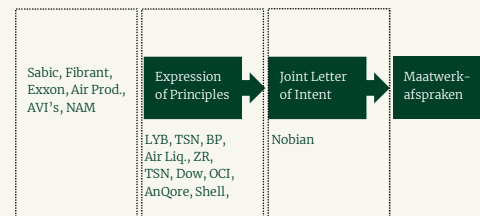
Maatwerkafspraken

'Liever groen hier, dan grijs elders'

Maatwerk/bedrijven		
1. Tata Steel	7. Dow Benelux B.V.	14. Lyondell
2. Shell	8. Yara Sluiskil B.V.	15. AVR (AVI)
Chemelot	9. ExxonMobil	16. AEB Amsterdam (AVI)
3. Sabic	10. BP Raffinaderij Rotterdam B.V.	17. Nobian
4. OCI	11. Air Liquide	18. NAM
5. Anqore	12. Zeeland Refinery N.V.	19. B.V. Afvalverbranding Zuid Nederland (AVI)
6. Fibrant	13. Air Products	20. HVC (AVI)

- December 2021: *op korte termijn grote bedrijven in staat stellen om investeringsbeslissingen te nemen*
- September 2024:

20

Maatwerkafspraken

Verduurzaming van de industrie stagneert, tot frustratie van alle betrokkenen

Financials				
Total Capex	540 mln € -30%/+50%		Together with partners, > 500 mln €	Up to 20 mln € /yr
Investment by Nobian	400 - 600 mln € for projects 1,2,3 and 5			
Financial support request from State	190 - 290 mln €		No support requested	No support requested via Maatwerk
Support/CO₂ reduction	30 - 45 €/ton CO ₂ reduction ¹²			
	1 Delfzijl	2 Hengelo	3 Rotterdam	4 Energy Storage
Description	Electrification of salt production based on proven 'heat pump technology'	Electrification of salt production based on proven 'heat pump technology'	Modernization of chlor-alkali production based on zero-gap electrolysis	Energy storage caverns in Zuidwending
	Portfolio of smaller energy efficiency measures at Delfzijl and Rotterdam			
Annual benefits for society				
CO₂ (scope 1)	295 kt ↓ Remaining: ~ 0	245 kt ↓ Remaining: ~ 0	100 kt ↓ Remaining: ~20 kt	
	Total 540 kt ↓ of which Industrial: 280 kt			
NO_x	205 ton ↓ Remaining: ~ 0	195 ton ↓ Remaining: ~ 0	40 ton ↓ Remaining: ~10 ton	
Natural gas	165 mln m ³ ↓	135 mln m ³ ↓	50 mln m ³ ↓	
Electricity			135 GWh ↓	
Water	Fresh water: 1 mln m ³ water ↓ Waddenzee: ~ 70 MW heat ↓	Twente kanaal: ~ 0,7 mln m ³ water ↓ < 25 MW heat ↓	Fresh water: ~0,1 mln m ³ water ↓ Harbour < 10-15 MW ↓	

Afspraak voor één bedrijf niet nodig

Een van de twintig grootste uitstoters zegt in ieder geval geen maatwerkafspraken te maken met het kabinet. Gassenproducent Air Products is al van plan de uitstoot flink terug te dringen door CO2 onder de Noordzee op te slaan.

Meer doen is voorlopig lastig, zegt Paul Hoogeveen van Air Products. Hij benadrukt dat het kabinet dat erkent en dat de gesprekken over een maatwerkafspraken daarom zijn afgebroken. "Het is wederzijds, het is niet dat wij zijn afgehaakt."

Haast is geboden: sommige bedrijven moeten binnenkort besluiten over een duurzame investering. Zoals chemiebedrijf Dow in Terneuzen. In juni willen de Amerikaanse eigenaren een kroon doorhakken over de bouw van een waterstofabriek. Voorwaarde is steun van de Nederlandse overheid.

NAM verkoopt olie- en gasvelden in de Noordzee aan Canadees bedrijf

9 sept 08:45 • Aangepast op 9 sept 11:50

OCI verkoopt methanoltank aan Methanex voor meer dan \$2 mrd

Barrières

Take-aways

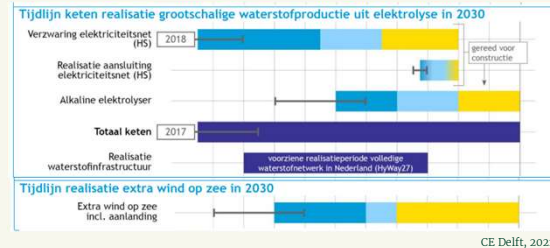
- Glas is halfvol
- Creativiteit nodig

Vergunningprocedures

Lange doorlooptijden AbRvS door samenstel van oorzaken:

- steeds meer Chw-zaken - dat heeft tot gevolg dat steeds meer zaken elkaar verdringen.
- instroom van zaken op het gebied van het omgevingsrecht sinds 2021 toegenomen en de capaciteit die beschikbaar is om zaken te behandelen afgenomen.
- toegenomen complexiteit - meer rechtzoekenden voeren meer (hoger)beroepsgronden aan van een hoge complexiteit.
- Definitieve geschillenbeslechting brengt meer werk in een concrete zaak met zich.

CE Delft, 2021

Consultatieversie ontwerpbesluit procedurele versnellingen elektriciteitsprojecten

Artikel 10.26g (aanwijzing elektriciteitsprojecten)

1. Als besluiten als bedoeld in artikel 16.87a van de wet worden aangewezen voor zover het gaat om de aanleg, de uitbreiding, het onderhoud of de aanpassing van een transmissie- of distributiesysteem voor elektriciteit als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet met een spanningniveau gelijk aan of groter dan 25 kilovolt:

- a. de vaststelling of wijziging van een omgevingsplan;
- b. de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor:
 - 1°. een omgevingsplanactiviteit bestaande uit:
 - i. een bouwactiviteit;
 - ii. het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden;
 - 2°. een bouwactiviteit.

Art. 16.87a Omgevingswet (nieuw) leidt tot:

- Geen pro forma beroepen
- Beroep in één instantie (AbRvS)
- Uitspraak binnen zes maanden na ontvangst verweerschrift

Van Doorne

Leergang Energietransitie en MBA's

19-9-2024 23

23

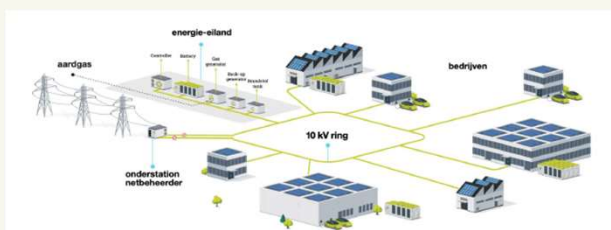
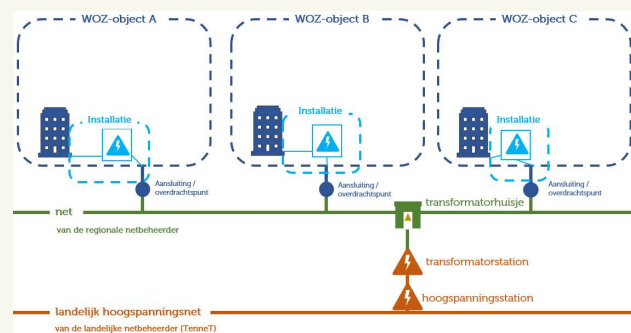
Elektriciteitswet

Hoofdpijnen Elektriciteitswet 1998:

- Eén Woz-object, één aansluiting
- O.b.v. art. 16 Woz is eigendom bepalend, maar tevens eigendom dat bestemd is om als een afzonderlijk geheel te worden gebruikt
- Een aansluiting is de demarcatie tussen het net (van de netbeheerder) en de installatie (van de afnemer)
- Alleen een netbeheerder mag een net maken en in eigendom hebben.
- Het verbinden van twee installaties (bijv. huis van A en zonnepanelen van B) is een net.

Onder voorwaarde is toegestaan:

- Een directe lijn
- Een gesloten distributiesysteem (privaat net)

Van Doorne

Leergang Energietransitie en MBA's

19-9-2024 24

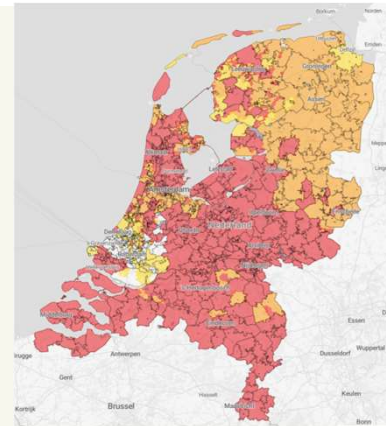
24

Netcongestie

- Elektriciteitswet 1998: alleen netbeheerders mogen net aanleggen en in eigendom hebben. Netbeheerders hebben een aansluitplicht, maar geen transportplicht. Financiële uitgaven van netbeheerders streng gecontroleerd door ACM.
- Elektriciteitsvraag stijgt in de periode 2020–2050 met een factor 3 a 4 (Pbl).
- Uitbreiding van het elektriciteitsnet kan de vraag niet bijhouden (vraag naar afname en naar invoeding)

Oplossingen:

- Nieuwe contractsvormen voor aansluit- en transportovereenkomsten (met netbeheerders), zoals non-firm ATO (flexibel capaciteit), Groeps-TO's, cable pooling, ATR 85/15
- Congestie management (verplicht voor grote aansluitingen)
- Battery Energy Storage Systems (BESS) voor peakshaving of regelbaar vermogen
- Prioriteit voor i) congestieverzachtters, ii) veiligheid en iii) primaire basisvoorzieningen
- GOTORK – Gebruik Op Tijd Of Raak het Kwijt

Provincie	Vermogen (MW) op wachtlijst	Aantal aanvragen
Noord-Holland	1,8	10
Rijndeltaanse haven	262,7	204
Utrecht	244,2	896
Zeeiland	484,6	225
Zuid-Holland	28,9	46
Totaal	1.022,2	1.380

25

Ontwikkelingen

Take-aways

- Kijk ook een niveau hoger (EU)
- Doe/denk mee i.h.k.v. implementatie
- Doe er je voordeel mee

26

Decarbonization Package

- Wijziging van de Gasrichtlijn (2024/1788) en Gasverordening (2024/1789) ter afbouw fossiel gas en aanjagen groene en koolstofarme gassen (Waterstof en biogas)
- Gasinfrastructuur was doorgaans beperkt tot enkele (gereguleerde) partijen
- Waterstofinfrastructuur (terminals en opslagfaciliteiten) zal veel meer door marktpartijen worden beheerd.
- Omdat de decarbonization package het systeem van gasinfrastructuur toepast op waterstofinfrastructuur ontstaan (relatief) nieuwe vereisten voor marktpartijen in waterstof- of ammoniak:
 - Third-party access (gereguleerd of onderhandelde derdentoegang voor eigen opslag of terminal) – ontheffing mogelijk
 - Boekhoudkundige ontvlechting en afscherming van informatie tussen gereguleerde activiteiten (onderling) en commerciële activiteiten

Gasrichtlijn moet in 2026 zijn geïmplementeerd (concept verwacht Q1 2025)

27

Nettonulindustrie Verordening (NZIA)

De Net Zero Industry Act (**NZIA**) is een EU-verordening (met rechtstreekse werking) die bepaalde nettonultechnologieën en –projecten moet faciliteren. Projecten voor de productie van nettonultechnologieën kunnen worden aangemerkt als een **strategisch nettonulproject**. Voor dergelijke projecten geldt:

- de *hoogst mogelijke status van nationaal belang* te krijgen (art. 15(2) NZIA);
- Vergunningverleningsprocessen met maximale duur (volgende slide);
- Coördinatie van milieubeoordelingen met korte tijdslijnen (artikel 10 NZIA)
- Besproken in het platform voor nettonultechnologie in Europa (met inbegrip van financieringsadvies) (artikel 19, lid 2, NZIA)
- Dringende behandeling in gerechtelijke en geschillenbeslechtsprocedures (artikel 15, lid 4 NZIA)
- Mogelijke overweging in het “hoger openbaar belang” (met betrekking tot vrijstellingen in de milieuwetgeving) (artikel 15, lid 3 NZIA).

Om in aanmerking te komen als strategisch nettonulproject kan een aanvraag worden ingediend door de initiatiefnemer.

28

Nettonulindustrie Verordening (NZIA)

Artikel 4
Lijst van nettonultechnologieën

1. De nettonultechnologieën die binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen, zijn:
 - a) zonne-energie-technologieën, met inbegrip van fotovoltaïsche, thermo-elektrische en thermische zonne-energie-technologieën;
 - b) technologieën voor hernieuwbare windenergie op land of op zee;
 - c) batterij- en energieopslage-technologieën;
 - d) warmtepompen en technologieën voor geothermische energie;
 - e) waterstoftechnologieën, met inbegrip van elektrolyse-installaties en brandstofcellen;
 - f) technologieën voor duurzaam biogas en biomethaan;
 - g) CCS-technologieën;
 - h) technologieën voor het elektriciteitsnet, met inbegrip van technologieën voor elektrisch opladen voor vervoer en technologieën om het net te digitaliseren;
 - i) technologieën voor kernsplijtingsenergie, met inbegrip van splijstofcyclustechnologieën;
 - j) technologieën voor duurzame alternatieve brandstoffen;
 - k) waterkrachttechnologieën;
 - l) hernieuwbare-energie-technologieën die niet onder de vorige categorieën vallen;
 - m) energie-efficiëntietechnologieën voor energiesystemen, met inbegrip van warmtetechnologieën;
 - n) technologieën voor hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong;
 - o) biotechnologische klimaat- en energieoplossingen;
 - p) transformatieve industriële decarbonisatietechnologieën die niet onder de vorige categorieën vallen;
 - q) CO₂-vervoers- en gebruikstechnologieën;
 - r) wind- en elektrische voortstuwingstechnologieën voor vervoer;
 - s) nucleaire technologieën die niet onder de vorige categorieën vallen.

Maximale duur vergunningverlening (art. 8)

	Nettonultechnologie productie projecten	Strategische nettonul-projecten
Projecten <1 GW	12 maanden	9 maanden
Projecten >1 GW	18 maanden	12 maanden
Aanvraag erkenning		1 maand
Excl. MER, passende beoordeling en bezwaar/beroep		

29

Hoger openbaar belang (RED III)

Artikel 16 septies RED III:

Uiterlijk op 21 februari 2024, **totdat klimaatneutraliteit is bereikt**, zorgen de lidstaten ervoor dat in de vergunningsprocedure, de planning, bouw en exploitatie van installaties voor **de productie van hernieuwbare energie, de aansluiting van dergelijke installaties op het net, het bijbehorende net zelf, en opslagactiva** worden vermoed van hoger belang te zijn en de volksgezondheid en de openbare veiligheid te dienen, wanneer rechtmatige belangen in afzonderlijke gevallen worden afgewogen voor de toepassing van

- de Habitat-richtlijn (92/43/EEG), artikel 6, lid 4, en artikel 16, lid 1, punt c [uitvoeren project ondanks negatieve conclusies beoordeling mits compensatie en afwijken soortenbescherming];
- de Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG), artikel 4, lid 7 [uitzondering op niet voorkomen van achteruitgang waterkwaliteit];
- De Vogelrichtlijn, artikel 9, lid 1, punt a) [afwijken verboden doden/vangen/verstoren enz. van vogels].

De lidstaten kunnen in bepaalde gerechtvaardigde en specifieke omstandigheden de toepassing van dit artikel beperken tot

- bepaalde delen van hun grondgebied,
- tot bepaalde soorten technologie of
- tot projecten met bepaalde technische kenmerken,

overeenkomstig de prioriteiten die zijn vastgesteld in hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen die zijn ingediend op grond van de artikelen 3 en 14 van Verordening (EU) 2018/1999. De lidstaten stellen de Commissie in kennis van dergelijke beperkingen, samen met de redenen hiervoor.

30

Take-aways

Wet- en regelgeving

- Steeds ontwikkelend pakket aan EU- en NL-maatregelen
- Rode draad, met verschillende tinten rood
- Let goed op details en infasering van regels
- Hoge risico's/sancties

Verplichtingen

- Let op voorwaarden (voorbereiding projecten)
- Inventariseer verplichtingen (en wiens verplichtingen die zijn)

31

Voor morgen.

32